

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 30.4.2004
KOM(2004) 341 slutlig

2004/0117 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS REKOMMENDATION

**om skyddet av minderåriga, skyddet av den mänskliga värdigheten och rätten till
genmäle med avseende på konkurrenskraften hos den europeiska industrin för
audiovisuella tjänster och informationstjänster**

(framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

1. INLEDNING

Den 24 september 1998 antog rådet en rekommendation om utvecklingen av konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster genom främjande av nationella system för att uppnå en jämförbar och effektiv skyddsnivå för minderåriga och för den mänskliga värdigheten (98/560/EG)¹ (i det följande kallad ”rekommendationen”). Rekommendationen är det första rättsliga instrumentet på EU-nivå om innehållet i audiovisuella tjänster och informationstjänster som täcker alla former av medier, från TV- och radiosändningar till Internet.

I avsnitt III.4 i rekommendationen uppmanas kommissionen att, två år efter det att rekommendationen antagits, lägga fram en utvärderingsrapport för Europaparlamentet och rådet om dess tillämpning i medlemsstaterna.

Genomförandet av rekommendationen utvärderades för första gången år 2000 och den första rapporten, ”Utvärderingsrapport till rådet och Europaparlamentet om tillämpningen av rådets rekommendation av den 24 september 1998 om skydd av minderåriga och mänsklig värdighet”², offentliggjordes 2001. I rapporten angavs att överlag var genomförandet av rekommendationen redan tillfredsställande. Rådet (kultur) antog slutsatserna om utvärderingsrapporten vid sitt möte den 21 juni 2001 och Europaparlamentet antog en resolution om rapporten den 11 april 2002³, i vilken parlamentet uppmanade kommissionen att utarbeta ytterligare en rapport vid lämpligt tillfälle, helst före den 31 december 2002.

Den 12 december 2003 antog Europeiska kommissionen en ny utvärderingsrapport om rådets rekommendation från september 1998 om skyddet av minderåriga och den mänskliga värdigheten i audiovisuella tjänster och informationstjänster. I rapporten analyseras de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna och på EU-nivå sedan 2000.

För att beakta den tekniska utvecklingen följer kommissionen nu upp den andra utvärderingsrapporten med detta förslag till kompletterande rekommendation.

2. BAKGRUND

I rekommendationen uppmanas kommissionen och medlemsstaterna samt berörda branscher och parter att vidta åtgärder för att förbättra skyddet av minderåriga och den mänskliga värdigheten när det gäller radio, TV och Internet. Olagligt, skadligt och obehagligt innehåll på Internet fortsätter att vara ett bekymmer för lagstiftare, berörda branscher och föräldrar. Det kommer att uppstå nya problem både vad gäller kvantitet (mer ”illegalt” innehåll) och kvalitet (nya plattformar, nya produkter). Med tanke på datorernas allt större processorkraft och lagringskapacitet, och möjligheten att med bredbandsteknik distribuera innehåll såsom video på tredje generationens mobiltelefoner, är behovet av en säker miljö större än någonsin.

¹ EGT L 270, 7.10.1998, s. 48.

² KOM(2001) 106 slutlig, 27.2.2001.

³ C5-0191/2001 - 2001/2087(COS).

3. REKOMMENDATIONENS RÄCKVIDD

Rekommendationen gäller främst innehållet i sådana audiovisuella tjänster och informationstjänster som täcker alla former av leverans, från TV- och radiosändningar till Internet.

4. VARFÖR EN REKOMMENDATION FRÅN EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET SNARARE ÄN FRÅN KOMMISSIONEN?

Med tanke på att harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning inte omfattar industri- och kulturpolitik, måste gemenskapen använda sig av icke-bindande instrument, exempelvis rekommendationer, för att fullgöra sina uppgifter och skyldigheter enligt fördraget.

Enligt EG-fördraget har kommissionen befogenhet att anta rekommendationer: I artikel 249 föreskrivs det att ”för att fullgöra sina uppgifter och enligt bestämmelserna i detta fördrag ... skall kommissionen avge rekommendationer”. I artikel 211 står det att ”för att säkerställa den gemensamma marknadens funktion och utveckling skall kommissionen ... lämna rekommendationer eller yttranden i ämnen som behandlas i detta fördrag, om fördraget uttryckligen anger detta eller kommissionen anser det nödvändigt”.

Kommissionen anser dock att i denna fråga är en rekommendation från Europaparlamentet och rådet att föredra framför en rekommendation från kommissionen.

Rekommendationen i fråga syftar till att utveckla konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster genom främjande av nationella system för att uppnå en jämförbar och effektiv skyddsnivå för minderåriga och för den mänskliga värdigheten. Detta kan uppnås på ett bättre sätt om rekommendationen diskuteras och antas av rådet. Dessutom har Europaparlamentet i sin resolution av den 11 april 2002⁴ om den första utvärderingsrapporten om rekommendationen gett sitt fulla stöd till arbetet med att skydda minderåriga och den mänskliga värdigheten. Det förefaller därför lämpligt att fullt ut involvera Europaparlamentet i diskussionen om och antagandet av rekommendationen. Europaparlamentets medverkan kommer att leda till ökad offentlig debatt och större genomslagskraft för rekommendationen. Sammanfattningsvis kan kommissionens mål bättre uppnås genom en rekommendation från Europaparlamentet och rådet än en rekommendation från kommissionen.

5. REKOMMENDATIONENS RÄTTLIGA GRUND

Europas industri för audiovisuella tjänster och informationstjänster har stora möjligheter att skapa sysselsättning och bidra till ekonomisk tillväxt. Förutsättningarna för en ökad konkurrenskraft inom dessa branscher måste förbättras, särskilt vad gäller att bättra utnyttja ny teknik, exempelvis digitalteknik. Därför föreslås artikel 157 i EG-fördraget som rättslig grund till rekommendationen,

⁴ C5-0191/2001 - 2001/2087(COS).

eftersom det i denna artikel föreskrivs att gemenskapen och medlemsstaterna skall säkerställa att det finns nödvändiga förutsättningar för gemenskapsindustrins konkurrensförmåga, med insatser som bland annat inriktas på att främja ett bättre utnyttjande av de ekonomiska möjligheter som skapas genom politik inom innovation, forskning och teknisk utveckling.

Artikel 157 utgör redan den rättsliga grunden till rådets rekommendation av den 24 september 1998 om utvecklingen av konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster genom främjande av nationella system för att uppnå en jämförbar och effektiv skyddsnivå för minderåriga och för den mänskliga värdigheten⁵. Den rekommendation kompletteras av föreliggande rekommendation och rådets beslut av den 20 december 2000 om genomförande av ett program för att stimulera utveckling, distribution och marknadsföring av europeiska audiovisuella verk (Media Plus – Utveckling, distribution och marknadsföring 2001–2005)⁶.

⁵ EGT L 270, 7.10.1998, s. 48.

⁶ EGT L 13, 17.1.2001, s. 35.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS REKOMMENDATION

**om skyddet av minderåriga, skyddet av den mänskliga värdigheten och rätten till
genmäle med avseende på konkurrenskraften hos den europeiska industrin för
audiovisuella tjänster och informationstjänster**

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA
REKOMMENDATION

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 157
i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁷,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁸,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande⁹,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

- (1) Rådets rekommendation 98/560/EG av den 24 september 1998 om utvecklingen av konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster genom främjande av nationella system för att uppnå en jämförbar och effektiv skyddsnivå för minderåriga och för den mänskliga värdigheten¹⁰ är det första rättsliga instrumentet på gemenskapsnivå som gäller innehållet i audiovisuella tjänster och informationstjänster och som täcker alla former av medier, från TV- och radiosändningar till Internet.
- (2) Genom beslut nr 276/1999/EG¹¹ antog Europaparlamentet och rådet en flerårig handlingsplan på gemenskapsnivå för att främja en säkrare användning av Internet genom att bekämpa olagligt och skadligt innehåll på globala nät (handlingsplanen för ett säkrare Internet).

⁷ EUT C [...], [...], s. [...].

⁸ EUT C [...], [...], s. [...].

⁹ EUT C [...], [...], s. [...].

¹⁰ EGT L 270, 7.10.1998, s. 48.

¹¹ EGT L 33, 6.2.1999, s. 1. Beslutet senast ändrat genom förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

- (3) Genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 1151/2003/EG¹² förlängdes handlingsplanen för ett säkrare Internet med två år och utökades till att omfatta åtgärder för att främja informationsutbyte och samordning med berörda aktörer på nationell nivå samt särskilda bestämmelser för anslutningsländerna.
- (4) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden¹³ klargörs vissa rättsliga begrepp, och vissa bestämmelser harmoniseras för att göra det möjligt för informationssamhällets tjänster att fullt ut dra nytta av den inre marknaden. Ett antal bestämmelser i direktiv 2000/31/EG är också tillämpliga på skyddet av minderåriga och den mänskliga värdigheten, särskilt artikel 16.1 e, enligt vilken medlemsstaterna och kommissionen skall uppmuntra utarbetandet av uppförandekoder för skyddet av minderåriga och den mänskliga värdigheten.
- (5) Det föränderliga medielandskap som uppstår till följd av ny teknik och medieinnovation gör det nödvändigt att lära barn och föräldrar att använda medierna effektivt.
- (6) I det offentliga samrådet om Europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG av den 30 juni 1997 om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television¹⁴ föreslogs att mediekunskap skall ingå bland de ämnen som omfattas av rekommendation 98/560/EG.
- (7) Kommissionen uppmuntrar samarbete och utbyte av information och god praxis mellan självregleringsorgan eller regleringsorgan som sköter åldersmärkning och klassificering av audiovisuellt innehåll för att alla tittare, särskilt föräldrar och lärare, skall kunna bedöma programmets innehåll.
- (8) Som föreslogs vid det offentliga samrådet om direktiv 97/36/EG är det lämpligt att rätten till genmäle gäller samtliga elektroniska medier.
- (9) I rådets resolution av den 5 oktober 1995 om behandlingen av kvinno- och mansbilden i reklam och media¹⁵ uppmanas medlemsstaterna och kommissionen att vidta lämpliga åtgärder för att främja en varierad och realistisk bild av kvinnors och mäns möjligheter och förmåga i samhället.
- (10) När kommissionen lade fram sitt förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster¹⁶ konstaterade kommissionen att det sätt på vilket könen representeras i medier och reklam ger upphov till viktiga frågor om skydd av kvinnors och mäns värdighet, men drog slutsatsen att det inte skulle vara lämpligt att ta upp dessa frågor i förslaget.
- (11) Det är lämpligt att balans eftersträvas mellan principen om skydd av den mänskliga värdigheten och yttrandefriheten genom att medlemsstaterna antar en

¹² EUT L 162, 1.7.2003, s. 1.

¹³ EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

¹⁴ EGT L 202, 30.7.1997, s. 60.

¹⁵ EGT C 296, 10.11.1995, s. 15–16.

¹⁶ KOM(2003) 657.

mediaövergripande strategi som uttryckligen syftar till att uppmuntra branschen att undvika och bekämpa alla former av diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning i medierna.

- (12) Denna rekommendation bör komplettera rekommendation 98/560/EG för att den tekniska utvecklingen skall beaktas.

I. HÄRIGENOM REKOMMENDERAS medlemsstaterna att utveckla ett förtroendefullt klimat som främjar utvecklingen av industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster genom att

- (1) överväga att införa bestämmelser i nationell lagstiftning eller praxis i syfte att säkerställa rätten till genmäle i samtliga medier, utan att det påverkar möjligheten att styra på vilket sätt denna utövas, med beaktande av varje mediums särskilda egenskaper,
- (2) för att stimulera utnyttjandet av den tekniska utvecklingen och, i överensstämmelse med och utöver nuvarande rättsliga och andra åtgärder som avser radio- och TV-tjänster och i nära samarbete med berörda parter, främja
- åtgärder för att göra det möjligt för minderåriga att använda sig av direktanslutna audiovisuella tjänster och informationstjänster på ett ansvarsfullt sätt, särskilt genom att öka medvetenheten hos föräldrar och lärare om de nya tjänsternas möjligheter och om de medel med vilka de kan göras säkra för minderåriga, särskilt genom mediekunskap eller medieutbildningsprogram,
 - åtgärder för att, om det är lämpligt och nödvändigt, göra det lättare att känna igen och få tillgång till innehåll och tjänster av hög kvalitet för minderåriga, bland annat genom att tillhandahålla uppkoppling på skolor och offentliga platser,
- (3) uppmuntra branschen att undvika diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning i medierna, och att bekämpa sådan diskriminering.

II. HÄRIGENOM REKOMMENDERAS berörda branscher och parter att

- (1) utveckla åtgärder till minderårigas fördel, inklusive initiativ för att underlätta för dem att få ökad tillgång till audiovisuella tjänster och informationstjänster, samtidigt som man undviker innehåll som kan vara skadligt, inklusive en harmonisering nerifrån genom samarbete mellan självreglerings- och samregleringsorgan i medlemsstaterna och genom utbyte av bästa praxis när det gäller till exempel system för gemensamma beskrivande symboler för att hjälpa tittarna att bedöma programmets innehåll,

- (2) utveckla effektiva åtgärder för att undvika diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning i medierna, att bekämpa sådan diskriminering och att främja en varierad och realistisk bild av kvinnors och mäns möjligheter och förmåga i samhället.

Utfärdad i Bryssel [...]

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA

RIKTLINJER FÖR GENOMFÖRANDE PÅ NATIONELL NIVÅ AV ÅTGÄRDER I NATIONELL LAG ELLER PRAXIS FÖR ATT SÄKERSTÄLLA RÄTTEN TILL GENMÄLE OAVSETT MEDIUM

Mål: Att införa bestämmelser i nationell lagstiftning eller praxis i syfte att säkerställa rätten till genmäle i samtliga medier, utan att det påverkar möjligheten att styra på vilket sätt denna rätt utövas, med beaktande av varje mediums särskilda egenskaper.

- Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser inom civilrätt, straffrätt eller administrativ lagstiftning som antagits av medlemsstaterna, bör varje fysisk eller juridisk person, oberoende av nationalitet, vars legitima intressen, i synnerhet men inte enbart vederbörandes rykte och goda namn, har påverkats av påståenden om felaktiga **fakta i en publikation eller sändning**, ha rätt till genmäle eller motsvarande. Medlemsstaterna bör säkerställa att det faktiska utövandet av rätten till genmäle eller motsvarande inte hindras av orimliga regler eller villkor. Genmälet skall sändas inom rimlig tid efter det att begäran inlämnats samt vid lämplig tidpunkt och på ett lämpligt sätt med hänsyn till den publikation eller sändning som genmälet avser.

- Rätten till genmäle eller motsvarande bör gälla gentemot alla medier inom en medlemsstats jurisdiktion.

- Medlemsstaterna bör vidta de åtgärder som är nödvändiga för att etablera rätten till genmäle eller motsvarande och fastställa det förfarande som skall följas för att genomföra detta. De bör särskilt säkerställa att en tillräcklig tidsrymd medges och att förfarandena är sådana att tillfälle till genmäle eller motsvarande vederbörligen kan ges fysiska eller juridiska personer som bor eller är etablerade i andra medlemsstater.

- En önskan att utöva rätten till genmäle eller motsvarande bör avvisas om personen i fråga inte har ett legitimt intresse av att ett sådant genmäle publiceras, eller om svaret skulle innebära en straffbar handling eller överskrida gränserna för allmän anständighet.

- Bestämmelser skall fastställas för förfaranden, varigenom tvister om rätten till genmäle eller motsvarande kan bli föremål för rättslig prövning.